

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
3.Bf.137/2010/32.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság **Budapesten, 2011. október 13. napján** tartott nyilvános ülés alapján meghozta és **2011. év október hó 19. napján** kihirdette a következő

í t é l e t e t:

Az adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt I. r. vádlott és társai ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Bíróság 2010. év január hó 29. napján kelt 9.B.92/2006/231. és 250. számú ítéletét I.r., II.r., IV.r., V.r., VI.r., és XIX.r. vádlottak tekintetében **megváltoztatja.**

A vádlottak közbizalom elleni cselekményeit 2 rb. folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének (Btk.276. §) minősíti.

IV.r. vádlottal szemben a Berettyóújfalui Városi Bíróság 3.B.579/1999/9. számú ítéletével kiszabott 1 (egy) év 4 (négy) hónap börtönbüntetés végrehajtásának elrendelését mellőzi.

XIX.r. vádlott szabadságvesztését 3 (három) év börtönre, a közügyektől eltiltás mellékbüntetését 3 (három) évre enyhíti. E vádlott büntetése fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható.

XIX.r. vádlott anyja neve helyesen

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét I.r., II.r., IV.r., V.r., VI.r., és XIX.r., vádlottak tekintetében helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban a felmerült bűnügyi költségből IV.r., vádlott 13.010 (tizenháromezer-tíz) forint, VI.r., vádlott 14.060 (tizennégyezer-hatvan) forint bűnügyi költséget köteles megfizetni az államnak.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A Fővárosi Bíróság 2010. év január hó 29. napján kelt 9.B.92/2006/231. számú ítéletében - mások mellett - a következő vádlottak büntetőjogi felelősségét állapította meg:

I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 2 rb. a Btk. 310. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a./ pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett adó és társadalombiztosítási csalás büntetében, 6 rb. - 3 esetben folytatólagosan elkövetett - a Btk. 276. §-ába ütköző magánokirat-hamisítás vétségében és 2 rb. a Btk. 289. § (1) bekezdés b./ pontjába ütköző a számvitel rendjének megsértése vétségében;

II. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 2 rb. a Btk. 310. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a./ pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett adó és társadalombiztosítási csalás büntetében, mint bűnsegéd, 6 rb. - 3 esetben folytatólagosan elkövetett - a Btk. 276. §-ába ütköző magánokirat-hamisítás vétségében, mint bűnsegéd és 1 rb. a Btk. 274. § (1) bekezdés c./ pontjába ütköző közokirat-hamisítás büntetének kísérletében, mint felbújtó;

IV. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 2 rb. a Btk. 310. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a./ pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett adó és társadalombiztosítási csalás büntetében, mint bűnsegéd és 8 rb. - 5 esetben folytatólagosan elkövetett - a Btk. 276. §-ába ütköző magánokirat-hamisítás vétségében, mint bűnsegéd;

V. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 2 rb. a Btk. 310. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a./ pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett adó és társadalombiztosítási csalás büntetében, mint bűnsegéd, 6 rb. - 3 esetben folytatólagosan elkövetett - a Btk. 276. §-ába ütköző magánokirat-hamisítás vétségében, mint bűnsegéd és a Btk. 290. § (5) bekezdésébe ütköző csődbüntetésben;

XIX. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 2 rb. a Btk. 310. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a./ pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett adó és társadalombiztosítási csalás büntetében, 6 rb. - 3 esetben folytatólagosan elkövetett - a Btk. 276. §-ába ütköző magánokirat-hamisítás vétségében, és 2 rb. a Btk. 289. § (1) bekezdés b./ pontjába ütköző a számvitel rendjének megsértése vétségében, egy esetben mint bűnsegéd.

Az elsőfokú bíróság ezért I. r. vádlottat halmazati büntetésül 6 év börtönbüntetésre, 5.000.000 forint pénzmellékbüntetésre és 10 év közügyektől eltiltásra;

II. r. vádlottat halmazati büntetésül 4 év börtönbüntetésre és 8 év közügyektől eltiltásra;

IV. r. vádlottat halmazati büntetésül mint visszaesőt 2 év 8 hónapi börtönbüntetésre és 6 év közügyektől eltiltásra;

V. r. vádlottat halmazati büntetésül mint visszaesőt 2 év 4 hónap börtönbüntetésre és 5 év közügyektől eltiltásra;

XIX. r. vádlottat 3 év 10 hónapi börtönbüntetésre és 8 év közügyektől eltiltásra ítélte.

IV. r. vádlott esetében elrendelte a Berettyóúfalu Városi Bíróság 2002. év február hó 28. napján jogerős 3.B.579/1999/9. számú ítéletével kiszabott 1 év 4 évi próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetés végrehajtását.

Kötelezte I. r. vádlottat 234.650 forint, II. r. vádlottat 233.955 forint, IV. r. vádlottat 282.588 forint, V. r. vádlottat 228.638 forint és XIX. r. vádlottat 233.895 forint bünygyi költség megfizetésére, 1.281.256 forint tekintetében megállapította, hogy azt az állam viseli.

Az ítélet ellen az ügyész egyedül II. r. vádlott esetében jelentett be fellebbezést súlyosításért, hosszabb tartamú szabadságvesztés kiszabásáért, egyébként az ítéletet tudomásul vette.

I. r., II. r., IV. r., V. r. és XIX. r. vádlottak és védőik elsősorban felmentésért, másodsorban enyhítésért jelentettek be fellebbezést.

A Fővárosi Bíróság 2010. év március hó 19. napján kelt 9.B.92/2006/250. számú ítéletében VI. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 2 rb. a Btk. 310. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés szerint minősülő folytatólagosan elkövetett adó és társadalombiztosítási csalás bűntettében, mint bűnsegéd és 4 rb. - 2 esetben folytatólagosan elkövetett - a Btk. 276. §-ába ütköző magánokirat-hamisítás vétségében, mint bűnsegéd. Ezért halmazati büntetésül 1 év 6 hónapi börtönbüntetésre ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtását 3 évi próbaidőre felfüggesztette. Kötelezte, hogy fizessen meg az államnak 357.559 forint bűnügyi költséget.

Az ítéletet az ügyész tudomásul vette, ellen VI. r. vádlott és védője jelentett be fellebbezést felmentésért.

Az elsőfokú bíróság 9.B.92/2006/231. számú ítélete fellebbezés híján III. r., VIII. r., IX. r., X. r., XI. r., XII. r., XIII. r., XIV. r., XV. r., XVI. r., XVII. r., XVIII. r. vádlottakkal szemben 2010. év január hó 29. - március 1. napján jogerőre emelkedett.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.237/2007/17. számú átiratában a II. r. vádlott elleni fellebbezést fenntartotta. Valamennyi jogorvoslattal érintett vádlott tekintetében a tényállás módosítását indítványozta, mert az elsőfokú bíróság a halmazati szabályokat kizárólag az adónemekhez kötötten alkalmazta, ami helytálló jogi értékelésnek nem tekinthető. Akkor döntött volna helyesen az elsőfokú bíróság, ha nem csupán az adónemeket, hanem a bűncselekménnyel érintett jogi személyeket és - a társasági adó tekintetében - az adóéveket is elkülönítve kezeli, a rendbeliséget ehhez igazodóan állapítja meg. Ezért a tényállás akkénti módosítását indítványozta, hogy a be nem fizetett adó összegét jogi személyenként és a társasági adó tekintetében évenként is különítse el a másodfokú bíróság.

Az előbbiekre figyelemmel az ügyész véleménye szerint I. r. és II. r. vádlott 6-6 rb. a Btk. 310. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a./ pontja szerint minősülő adóbevételt különösen nagy mértékben csökkentő, 2 esetben folytatólagosan elkövetett az adócsalás bűntettét, 1 rb. a Btk. 310. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a./ pontja szerint minősülő az adóbevételt jelentős mértékben csökkentő adócsalás bűntettét;

IV. r. vádlott 1 rb. az adóbevételt különösen nagy mértékben csökkentő bűnsegédként elkövetett adócsalás bűntettét, 6 rb. az adóbevételt jelentős mértékben csökkentő bűnsegédként elkövetett adócsalás bűntettét;

V. r. vádlott 1 rb. az adóbevételt különösen nagy mértékben csökkentő bűnsegédként elkövetett adócsalás bűntettét és -VI. r. vádlottal egyezően - 4 rb. az

adóbevételt jelentős mértékben csökkentő bűnsegédként elkövetett adócsalás büntettét;

XIX. r. vádlott 5 rb. az adóbevételt különösen nagy mértékben csökkentő, 2 esetben folytatólagosan, 2 esetben bűnsegédként elkövetett adócsalás büntettét, 1 rb. az adóbevételt jelentős mértékben csökkentő adócsalás büntettét követte el.

A másodfokú nyilvános ülést megelőzően I. r. vádlott védője a Fővárosi Ítéltáblának eljuttatta az igazságügyi könyvszakértő által a felkérésére előterjesztett szakvéleményét. A másodfokú nyilvános ülésen indítványozta bizonyítás felvételét és a szakértő tárgyaláson történő meghallgatását. II. r. és XIX. r. vádlott védője csatlakozott az indítványhoz.

A másodfokú bíróság a nyilvános ülés megkezdése után a Fővárosi Ítéltáblán 3.Bf. 138/2010. számon V. r. vádlott ellen folyamatban lévő büntető ügyet jelen ügghöz egyesítette; az előterjesztett bizonyítási indítványt elutasította.

Perbeszédében az ügyész a fellebbezését az írásbeli indítványával egyezően fenntartotta. Megismételte az elsőfokú bíróság minősítésével kapcsolatos álláspontját; az átiratában írtaknak megfelelően indítványozta a fellebbezéssel érintett vádlottak cselekményeinek büntetőjogi értékelését. II. r. vádlottra vonatkozóan a főbüntetés súlyosítását, vádlott-társai tekintetében az elsőfokú bíróság által alkalmazott büntetések helybenhagyását kérte.

I. r. vádlott védője az elsőfokú bíróság ítéletének álláspontja szerinti megalapozatlanságára hívta fel a figyelmet. Tévesen rögzítette ugyanis az elsőfokú bíróság, hogy a vádlottak azért kerültek fiktív cégekkel kapcsolatba, hogy a költségektől és az ÁFA befizetésektől mentesüljenek. Az I. r. vádlott működő cégeknek volt az ügyvezetője, így ő abban a tudatban volt, hogy a számlák mögött valós gazdasági események vannak. Ezt a körülményt a másodfokú eljárásban az általa becsatolt igazságügyi könyvszakértő véleménye is alátámasztja. Indítványozta ennek elfogadását és annak megállapítását, hogy egyáltalán nem merült fel több száz millió forint társasági adó hiány, ennek összege valójában 0 forint.

Kifogásolta azt a nyomozás során elkövetett eljárási szabálysértést, hogy a vádhatóság a gyanúsítottkénti kihallgatást követően a két év eltelte után emelt vádat.

Elsődlegesen I. r. vádlott felmentésére, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére és új eljárásra utasítására, harmadsorban a kiszabott büntetés enyhítését kérte.

I. r. vádlott csatlakozott védőjéhez és előadta, hogy ő egy olyan rendezvényszervező reklámügynökséget vezetett, melynek tevékenysége haszonorientált volt. Több ezer színvonalasan lebonyolított eseményt szervezett a cégével az évek során, nem a bűnös kapcsolatokat kereste. Csakis olyan cégektől fogadott be számlát, akikkel szerződéses viszonyban volt, bár a megállapodásokat nem személyesen kötötte. Vitathatatlanul aláírta az adóbevallásokat, azonban fel

sem merült benne, hogy nincs valóságos gazdasági tevékenység a számlák mögött. Felhívta a figyelmet, hogy hasra ütésre soha nem állítottak ki számlát, a mögött mindig volt teljesítés. Az pedig abszurd, hogy őt kétszer fizette volna ki az alvállalkozót. Az 1. számú tanút nem ismerte, azonban a dolgok történhettek úgy, ahogyan azt ő a vallomásában leírta, a szervező tevékenységet különben a II. r. vádlott végezte.

Az utolsó szó jogán I. r. vádlott lényegében megismételte a felszólalásában előadottakat.

II. r. vádlott védője kifogásolta az elsőfokú bíróság tanács elnökének pervezetését, azt, hogy félbeszakította perbeszédét és ítéletében személyeskedő hangnemben foglalkozott vele. Érdemben sem helytálló az elsőfokú bíróság ítélete, amikor az abból indult ki, hogy az 1. számú tanú eleve hazudik, nem képes mindannak megszervezésére, amit leírt. Csatlakozott az I. r. vádlott védőjéhez és kijelentette, hogy az ítélet megalapozatlan, iratellenes, valamint olyan tényekre hivatkozik, amire nem vett fel bizonyítást. A III. r. vádlott vallomását elfogadták a hatóságok, de az soha senkit nem érdekelt, hogy 20 millió forintot elsikkasztott. Ezzel szemben II. r. vádlott előadását alátámasztotta az 1. számú tanú nyilatkozata, aki rajta keresztül szervezte meg a hálózatot. Elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, másodlagosan a II. r. vádlottal szemben kiszabott büntetés enyhítését, a kiszabott szabadságvesztés felfüggesztését indítványozta.

V. r. vádlott védelmében az enyhítésért bejelentett fellebbezését fenntartotta.

IV. r. vádlott védője nem vitatta, hogy e vádlott „a nevére került” Kft-t nem kívánta a tevékenységi köre szerint működtetni. Az volt a célja, hogy egy összegben pénzhez jusson és kiutazzon dolgozni külföldre. A cég II. r. vádlott kérésére állított ki számlákat, melyek az 1. és 2. számú Kft. könyvelésébe kerültek. A számlákat nem IV. r. vádlott töltötte ki, nem kapott részesedést azok után, szándéka nem adócsalásra irányult.

A Bt. ügyével kapcsolatban megállapítható, hogy ennél a társaságnál nem volt ügyvezető és számlákat sem állított ki. Tévesen került elrendelésre a Berettyóújfalui Városi Bíróság ítéletével felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtása is, mivel a vádlott a terhére rótt bűncselekményeket 2002. év február hó 4. napja előtt követte el. Büntetés kiszabása esetén ennek mellőzését, illetőleg a kiszabott főbüntetés enyhítését indítványozta.

IV. r. vádlott felszólalásában a személyi körülményeiben bekövetkezett változásokra és az ügy érdemével kapcsolatosan is nyilatkozott. Utóbbi tekintetében előadta, hogy 600.000 forintért „adta a nevét” a Kft-hez, ebből a pénzből akart külföldre utazni. Ezt a körülményt azért nem mondta az eljárás korábbi szakában, mert a XII. r. és a II. r. vádlott mást tanácsolt neki. Az 1. számú tanúról nincs tudomása, egyébként munkát nem végzett, számlát nem állított ki. Az erre vonatkozó előadására az előbbi két személy bírta rá.

IV. r. vádlott az utolsó szó jogán ártatlanságát hangoztatta.

VI. r. vádlott védője felhívta a figyelmet arra, hogy e vádlott az eljárás során következetes nyilatkozatokat tett, mellyel szemben csupán a III. r. vádlott nyilatkozata áll. A vádlott kizárólag utóbbi személlyel állt kapcsolatban. Abban az esetben, ha a vádlott bűncselekmény elkövetésében esetlegesen közreműködött, akkor is tévedésben volt a III. r. vádlott nyilatkozatai következtében. Elsődlegesen bűncselekmény hiányában történő felmentésére, másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítésére tett indítványt.

VI. r. vádlott nyilatkozott személyi körülményeire. A bűncselekménnyel kapcsolatosan előadta, hogy a III. r. vádlott „teljesen félretájékoztatta”, ha tudja miről van szó, akkor nem vett volna részt a cselekményben.

XIX. r. vádlott védője észrevételezte, hogy az eljárás tárgyát képező két vádiratból az egyikben e vádlott nem is szerepel. A két vádirat egymásnak ellentmond, így nem lehet tudni mi ellen kell védekeznie. Ellentmondásba került az ügyészség és a bíróság álláspontja, amikor kiderült, hogy az ügyészség által valótlannak vélt gazdasági események mégiscsak bekövetkeztek. Az 1. számú tanú tekintetében a tényállás felderítése nem történt meg, nem került tisztázásra az a körülmény, hogy ha szellemileg és fizikailag leépült, akkor miként tudott ez idő alatt gazdasági bűncselekményt megvalósítani. Nem lehet egyetérteni azzal sem, hogy a két társaság adóelkerülés céljából jött volna létre, hiszen a cégek ténylegesen működtek. A XIX. r. vádlott csupán adminisztrált, az alvállalkozók azonban nem ismerték őt, mivel egyéb gazdasági tevékenységet nem végzett. Az ÁFA tekintetében az eljárás során az volt a hiba, hogy nem volt ÁFA analitikája a 2. számú Kft-nek, míg a társasági adónál a költségeket az adóhatóság megbecsülheti, ezzel pedig az adókötelezettséget csökkentheti. A XIX. r. vádlott nem tudott arról, hogy milyen cselekményben vett részt, ezért bizonyítottság hiányában a felmentését indítványozta.

XIX. r. vádlott felszólalásában és az utolsó szó jogán csatlakozott testvéréhez, I. r. vádlotthoz és ártatlanságát hangoztatta.

A Fővárosi Ítéltábla a Be. 348. § (1) bekezdésére figyelemmel a 349. § (1) bekezdése alapján a Fővárosi Bíróság ítéletét az azt megelőző eljárással együtt csak a fellebbezéssel érintett I. r., II. r., IV. r., V. r., VI. r. és XIX. r. vádlottakra vonatkozóan bírálta felül. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok betartásával folytatta le az eljárását.

Szemben a védői hivatkozással ítéletének utolsó oldalán az elsőfokú bíróság helytállóan hivatkozott eljárása törvényességére. Ennek körében nem vitatható a Fővárosi Bíróság tanácselnökének a jelen ügy elbírálására történt kirendelése, továbbá az, hogy a tanács két ülnök tagja a Fővárosi Bíróságra választott személy volt, így az eljárást valóban a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Fővárosi Bíróság folytatta le. A tárgyalások a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság épületében történő megtartása gyakorlatias megoldás, melyet az elsőfokú bíróság már a tárgyalás kitűzésekor jelzett a vádlottaknak és a védőknek. Az eljárási törvény

hatásköri szabályai nem ismerik „az épülethez kötöttség” intézményét. Így azért, mert a helyi bíróság épületében tartott tárgyalást a Fővárosi Bíróság, az nem kerülhet szóba, hogy az eljárást ne a hatáskörrel rendelkező bíróság folytatta volna le.

Eljárásjogi szabálysértést követett el ugyanakkor az elsőfokú bíróság, amikor a II. r. vádlott védőjét a perbeszédében félbeszakította (231. számú tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldal). A Be. 314. § (4) bekezdésének első fordulata alapján „a perbeszéd nem szakítható félbe”. E szabály alól kivételt képez, ha az „bűncselekményt megvalósító kifejezést foglal magában, rendzavarást kelt, továbbá ha az eljárás elhúzásának megakadályozása érdekében ez szükséges”. A II. r. vádlott védője épp az előző bekezdésében elemzett eljárásjogi helyzetet firtatta perbeszédében - az elsőfokú bíróság a hatáskörében járt-e el -, ez pedig nem tekinthető sem bűncselekménynek, sem rendzavarásnak, sem pedig az eljárás elhúzásának.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint ez az eljárási szabálysértés nem volt olyan, ami miatt a Be. 375. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül kellett volna helyezni. E törvényhely második mondata alapján ugyanis ez csakis akkor volna lehetséges, ha az eljárási szabálysértés folytán az abban „résztvevő személyek a törvényes jogaikat nem gyakorolhatták, vagy ezek gyakorlását korlátozták”. Jelen esetben a jogszabályi előfeltétel azért nem valósult meg, mert a félbeszakítás igen rövid ideig, csak addig tartott, amíg a tanácselnök tájékoztatta a védőt az általa kifogásolt eljárásjogi helyzetről. Ezt követően a védő perbeszédét immár korlátozás nélkül folytatta, ennek során nyilatkozott minden releváns körülményre. Erre utal az is, hogy - noha már akkor jelezte sérelmét a tanács elnökének - maga is azt a nyilatkozatot tette, hogy elfogadja a felvilágosítást.

Tévesen hivatkozott arra a XIX. r. vádlott védője, hogy az ügyészség két egymásnak ellentmondó vádat emelt védencével szemben. A két vád már csak azért sem lehet ellentmondó, mert a Fővárosi Főügyészség KÜO. 10.610/2002/45-I. számú (első) vádiratában egyáltalán nem szerepel a XIX. r. vádlott személye, cselekvőségének leírása, ám a Fővárosi Főügyészség következő, KÜO.24177/2005/25-I. számú vádirata mindkét gazdasági társaság tekintetében tartalmazza e vádlottnak II. rendűkénti megjelölését, a vád tárgyává tett cselekményének leírását. E vád - a XIX. r. vádlott tekintetében is - megfelel a Be. 2. § (2) bekezdésben írt törvényesség követelményének. Azért sem foghat helyt a védelem arra történő hivatkozása, hogy „nem lehetett tudni mi ellen kell védekeznie”, mivel az első vád egyáltalán nem foglalkozott e vádlott cselekvőségével, így a két vád rávonatkozó ellentmondásossága logikailag is kizárt.

Már az elsőfokú bíróság előtt is felmerült a két éven túl végzett nyomozati cselekmény problematikája, mellyel kapcsolatosan kifejtett érveléssel a másodfokú bíróság is egyetért (elsőfokú ítélet 94. oldal 2. bekezdés). Megjegyzendő, hogy a másodfokú eljárás idején hatályos Be. 190. § (1) bekezdés i/ pontja 2009. augusztus 13. napján hatályát veszítette, nem eljárás megszüntetési ok „a meghatározott személy ellen folyó nyomozás megindításától számított két év letelt”-

e. Az eljárás megszüntetésére, illetve erre tekintettel a vád törvényességére történő hivatkozás ezért sem alapos.

Az elsőfokú bíróság a korabeli eljárási törvény rendelkezéseit akkor is betartotta, amikor a vádirat kézbesítése után benyújtott védői indítványra ugyanazon tényre más igazságügyi könyv- és adószakértőt rendelt ki az eljárási törvény akkori, jelenleg már nem hatályos rendelkezése alapján (a korabeli, 2011. július 13. napjától már hatálytalan Be. 111. § (4) bekezdése). Az igazságügyi könyvszakértő 186. alszámú szakvéleménye, illetőleg ennek kiegészítése azért is jelentőséggel bír, mert az elsőfokú bíróság ítéletének ténymegállapításait erre, nem pedig a nyomozás során szerzett szakvéleményre alapozta.

Az elsőfokú bíróság egyebekben is eleget tett ügyfelderítési kötelezettségének. Az előbbi szakvéleményen túlmenően a bizonyítási eljárás során meghallgatta mindazokat a tanúkat, tárgyalás anyagává tette azokat az okiratokat, szakvéleményeket, melyek az ügy mikénti elbírálása szempontjából jelentőséggel bírtak. Ez vonatkozik a vádlottak védői által mentő körülményként felhozott, 2004. évben elhalálozott 1. számú tanú írásbeli nyilatkozatára is, melyet összevetett e személy hozzátartozóinak a vallomásával és az eljárás egyéb adataival (elsőfokú ítélet 71-75. oldal). A bizonyítékok iratszerű, logikus értékelésével vetette el a vádlottak arra irányuló védekezését, hogy a leszámlázott munkákat az 1. számú tanú ténylegesen elvégezte, avagy elvégeztette volna (75. oldal 2. bekezdés). Az 1. számú tanú még a nyomozás során elhalálozott, kihallgatására nem kerülhetett sor. Személyére történő hivatkozás így teljességgel kockázatmentes volt és kizárólag azt szolgálta, hogy ezzel a vádlottak „jóhiszeműsége” alátámasztást nyerjen. Mindenben egyetértett a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bírósággal, amikor a vádlottak erre irányuló védekezését nem fogadta el.

Az 1. számú tanúval kapcsolatos védekezéssel együtt alaptalan I. r. vádlott hivatkozása II. r. vádlott olyan szervező tevékenységére, amelyről nem volt tudomása. Maga a vádlott sem adta okát, mi motiválhatta társát, amikor tevékenysége eredményeként olyan cégek tekintetében csökkent milliárdos nagyságrendben az állami adóbevételt, melyeknek nem volt a II. r. vádlott a tulajdonosa, így ebből haszna sem származott.

Az előbbiek mellett helytállóan hivatkozott az elsőfokú bíróság az APEH Kelet-budapesti Igazgatóságánál folytatott vizsgálat anyagára. Ebből ugyancsak az állapítható meg, hogy az 1. számú Kft. ún. „alvállalkozói” tényleges munkát nem végeztek, ezek a gazdasági társaságok, az általuk kibocsátott számlák fiktívek voltak (80. oldal 4. bekezdés - 81. oldal lap alja).

Nincs jelentősége ugyanakkor annak a körülménynek, hogy a 2. számú Kft. esetében nem folytattak ilyen vizsgálatot. A Legfelsőbb Bíróság 20/2007. BK véleménye kimondja, hogy - többek között - az adócsalás esetében a büntetőbíróság az ügy eldöntése szempontjából lényeges tényeket a Büntetőeljárási törvény szabályai szerint önállóan állapítja meg. Ennek során nincs kötve az adóhatóság határozatához. Ez nyilvánvalóan arra az esetre is vonatkozik, amikor

egy el nem végzett vizsgálatot követően nem született adóhatósági határozat. Az előbb írtak szerint ugyanakkor, amennyiben volt adóhatósági vizsgálat, ennek anyagát a szabad bizonyítás keretében törvényesen fel lehet használni, ahogyan ez az 1. számú Kft. tekintetében történt.

Arra is helyesen hivatkozott az elsőfokú bíróság, hogy a XIX. r. vádlott kézírását tartalmazó számlák kerültek befogadásra az 1. számú Kft. könyvelésébe. Erre a körülményre is figyelemmel helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a két kft. együttműködött a fiktív számlák befogadásában (80. oldal 1. bekezdés; 83. oldal 3. bekezdés utolsó mondat). Tekintettel arra, hogy az I. r. vádlott mind az 1. számú Kft-nek, mind pedig a 2. számú Kft-nek az ügyvezetője volt, nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a tényállásban összevontan kezelte a két kft. tekintetében az általános forgalmi adóbevétel, illetőleg társasági adóbevétel csökkentését.

Utóbbi Kft. ügyvezetője, a XIX. r. vádlott esetében sem kifogásolható, hogy az egyes tényállásoknál rögzítette közreműködését az 1. számú Kft-nél történt számlabefogadásoknál; a tényállásokban szereplő általános forgalmi adóbevétel, illetve társasági adóbevétel csökkenést a 2. számú Kft.-nél pedig még összegezte is.

Részben az előbb kifejtettekre, részben a minősítés kapcsán a későbbiekben írtakra figyelemmel a másodfokú bíróság nem értett egyet a fellebbviteli főügyészség tényállás módosítását célzó indítványával. Elvetette ezért az elsőfokú bíróság által megállapítottak akkénti módosítását, amely jogi személyenként és - a társasági adónál - adóévenként is elkülönítetten rögzítette volna az adócsökkentés mértékét. Ezzel szemben a tényállás és a minősítés szempontjából az elsőfokú ítélet 43. oldal 3. bekezdésében írtakat tekintette irányadónak a Fővárosi Ítéltábla.

A bizonyítékok értékelése körében az elsőfokú bíróság helyesen utalt a bűncselekmény elkövetését tagadó vádlottak vallomásával szemben az 1. tényállásban a bűncselekmény elkövetését feltáró III. r. vádlott vallomására. E vádlott vallomására is figyelemmel helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a 3. számú Kft. fiktív számlákat bocsátott ki az 1. és 2. számú Kft. részére; a számlákon szereplő összeget a 3. számú Kft. bankszámlájára utalták, melyet onnan III. r. vádlott vett fel és „osztotta vissza” II. r. vádlott részére. A III. r. vádlott vallomására is figyelemmel helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a II. r. vádlott szervezte meg az 1-12. tényállási pontokban az abban szereplő gazdasági társaságok által kiállított fiktív számlák az 1. és 2. számú Kft-ba történő befogadását. A III. r. vádlott vallomásából vonható következtetés a 250. számú ítéletben elbírált VI. r. vádlott cselekvőségére is.

IV. r. és V. r. vádlottak előadása is megcáfolást nyert 1. számú tanú állítólagos munkavégzésével kapcsolatosan. Ebből viszont valóban az következik, hogy IV. r. vádlott Kft., illetve V. r. vádlott Bt. által kiállított számlák ugyancsak fiktívek voltak. IV. r. vádlott másodfokú előadása pedig nem csak saját védekezésének elfogadhatatlanságát erősíti meg. A másodfokú nyilvános ülésen e vádlott már olyan előadást tett, hogy azt sem tudta, hogy az 1. számú tanú létezik-e egyáltalán,

az ezzel kapcsolatos vallomására a II. r. vádlott és a XII. r. vádlott „vette rá”. E körülmény is megerősíti az elsőfokú bíróság az 1. számú tanú szerepével kapcsolatos bizonyítékokat értékelő tevékenységét.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a I. r. vádlott védője által a másodfokú eljárásban becsatolt új szakértői vélemény nem alkalmas a nyomozás során, illetőleg az elsőfokú bíróság által beszerzett szakértői vélemény megcáfolására. A szakértő szakértői kompetencián túlterjeszkedett akkor, amikor olyan körülményt mérlegelt, amely nem az igazságügyi könyvszakértő feladatköre. A büntetőeljárás során eldöntendő ténykérdés és nem könyvszakértői szakkérdés annak eldöntése, hogy a csatolt számlák fiktívek voltak-e, avagy nem. Azt a szakértői állásfoglalást, hogy a számlák valósak voltak, a rendelkezésre álló, az elsőfokú bíróság által helyesen értékelt bizonyítékok cáfolják. Ha ezzel ellentétesen azt fogadnánk el kiindulópontnak, hogy a számlák nem voltak fiktívek, e logika alapján valóban nem állapítható meg más, mint az, hogy az általános forgalmi adó, valamint a társasági adó csökkentése 0 forint volt. E megállapítás azonban nem könyvszakértői feladat, mert a számlák valóságtartalmának értékelése a nyomozás, illetőleg a bírósági eljárást követően az eljáró bíróság feladatkörébe tartozó bizonyítékot értékelő tevékenység. A szakértő - ezt vizsgáló apparátus híján - nem rendelkezett olyan bizonyítási eszközzel, melyből a számlák valós voltára vonhatott volna következtetést, ami már csak azért is kizárt, mert a számlákat kibocsátó cégek fiktívek voltak.

Összességében megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság megalapozottan, a Be. 351. § (2) bekezdés a-d./ pontjában írt hibáktól mentesen állapította meg a történeti tényállás. Az elsőfokú bíróság által rögzítettek csak a vádlottak személyi körülményeiben bekövetkezett változások miatt szorulnak módosításra a következők szerint:

- a IV. r. vádlott gépkocsivezető foglalkozású, havi átlagjövedelme 89.000 forint, egy kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik.
- a XIX. r. vádlott irodavezetőként havi 63.000 forint jövedelemmel rendelkezik.

A vádlottak büntetőjogi felelősségének megállapítása szempontjából jelentőséggel bír az a körülmény, hogy az 1. számú, valamint a 2. számú Kft. „legálisan működő” gazdasági társaságok voltak-e. Amennyiben nem azok lettek volna, a minősítésnél az adócsalás szóba sem kerülhetett volna. Ehelyett vagyon elleni bűncselekmény, a Btk. 318. §-ában szabályozott csalás megállapítása lett volna indokolt az 1/2006. Büntető jogegységi határozat 1. pontja alapján. Jelen esetben azonban nem erről van szó.

Ahogy az az eljárás során senki sem vitatta, mindkét gazdasági társaság törvényesen működött. Az sem vitás, hogy ennek során valós gazdasági tevékenységet folytattak, melyet a történeti tényállásban írott esetekben az I. r. és a XIX. r. vádlottak fiktív számlákkal dokumentáltak, az erre alapozott adó-jóváírás az

állami adóbevételt milliárdos nagyságrendben rövidítette meg. A cégek bizonyos valós gazdasági tevékenységei ugyanakkor nem a tényállásban partnerként szereplő gazdasági társaságokhoz, de nem is az 1. számú tanúhoz köthetők. E tekintetben rögzíthető, hogy sem a Büntető Törvénykönyv, sem az adójogszabályok nem teszik lehetővé a valóságos tevékenységet nem végző „fantom cégnek” az adó- és büntetőjogi szempontból kifogástalan számlák kibocsátását a „fekete” munkát végző személyek vagy társaságok helyett azért, hogy azt az egyébként valós gazdasági tevékenységet folytató jogi személy elszámolhassa. Az ÁFA és a társasági adó elszámolásánál az előbbi adóelkerülő munkavégzés figyelembe nem vehető, fiktív számlákkal nem legalizálható.

Ahogy erre az elsőfokú bíróság, illetve az ítélet korábbi részében a másodfokú bíróság már utalt, az előzőekben írtakról a vádlottaknak is tudomása volt, miként arról is, hogy a fiktív cég nem valós tevékenységéért természetesen tényleges kifizetés sem történt, amennyiben mégis, csupán a banki visszakövethetőség érdekében. Utóbbi esetben amúgy a pénzfelvétel formális volt, azt a tényállás szerint „visszaosztották” (elsőfokú ítélet 31. oldal, a tényállás 5. pontja).

A vádlottak alaptalanul hivatkoztak „jóhiszeműségükre”, arra, hogy nem volt tudomásuk számlákat kibocsátó cégek fiktív voltáról, ehhez kapcsolódóan az adó-visszatérítések és -levonások jogosulatlan voltáról. Nem kétséges az, hogy az előbb vázolt folyamatot a valótlán adóbevallás zárta.

Az irányadó történeti tényállásból az elsőfokú bíróság helyesen vont következtetést a vádlottak bűnösségére, a vádlottak felmentéséért bejelentett fellebbezéseket a Fővárosi Ítéltábla nem találta megalapozottnak.

A Fővárosi Bíróság jórészt törvényesen minősítette vádlottak cselekményeit. Az ügy fő kérdését képező pénzügyi bűncselekménnyel kapcsolatban nem tévedett, amikor a halmazati szabályok alkalmazásakor - külön kiemelve az I. r. és a XIX. r. vádlottak személyét - a cselekmények számát nem a fiktív számlákat befogadó társaságok számához és nem az egyes adóévekhez, hanem az adónemekhez igazította (elsőfokú ítélet 93. oldal 3. bekezdés).

Az elsőfokú bíróság által hivatkozott BH.2004.270. számú eseti döntés kifejti, hogy az adócsalás bűncselekményének minősítésénél nem hagyható figyelmen kívül, hogy az elkövető szándéka - mint adott esetben is - az állami költségvetésnek az adóhoz való egyoldalúan kikényszeríthető joga megsértésére irányult. Ezért a bűncselekménnyel érintett gazdasági társaságok elnevezésétől, tevékenységétől függetlenül a bűncselekmény minősítésekor az elsődlegesen védett jogi tárgy megsértését kell alapul venni. A döntés szerint „a másodlagosan védett jogi tárgy az egyes adóalanyokkal szemben az adó jogszabályokban megfogalmazott tényleges és adónemenkénti adóbevallási- és adófizetési kötelezettség háttérbe szorul”. A két társaság tevékenységi köre, telephelye azonos volt. A benne résztvevők - az I. r., a XIX. r. vádlottak - tevékenysége összekapcsolódott. Az eseti döntésben írtakhoz hasonlóan jelen ügyben is a két társaságban tevékenykedő vádlottak törvénytelen adóelvonási célzata motiválta a fiktív számlák befogadását, így az elsődlegesen

védett jogi tárgy megsértését kell alapul venni a cselekmény minősítésénél. Ez „az állami költségvetésnek az adóhoz való egyoldalúan kikényszeríthető jogának megsértése” az előbbi eseti döntés megfogalmazása szerint. Ehhez képest valóban másodlagos az egyes adóalanyokkal szemben megfogalmazott adóbevallási és -fizetési kötelezettség megsértése. A két cég megkülönböztetésének ezért - az elkövetők szándéka csakis adóterhek csökkentésére irányult - nem volt jelentősége. Ez a körülmény csak az adónemenkénti halmazat megállapítását tette indokolttá, a társaságok száma már nem vezetett a cselekmények további halmozódására.

A fellebbviteli főügyészség helyesen utalt arra, hogy az általános forgalmi adó bevallásának sajátosságára figyelemmel a folytatólagos elkövetés ennél az adónemnél problémamentesen megállapítható. Ehhez képest a társasági adóbevallás évente történik, amely önmagában véve a folytatólagosság megállapíthatósága szempontjából irányadó rövid időköznek valóban nem tekinthető. Nem hagyható ugyanakkor figyelmen kívül az, hogy ez esetben viszont csupán évenként lehet adóbevallást tenni. Ebből pedig az következik, hogy a rövid időköz meghatározása is ehhez a bevallási időközhez igazodik. Ahogyan erre a BH.2010.60. számú eseti döntés rámutat, az ugyanazon adónemre vonatkozó, több adó-megállapítási időszakon keresztül megvalósított elkövetési magatartások a folytatólagosság egységébe, ezáltal az adócsökkentés összegének egybefoglalására adnak alapot. Az eseti döntés a társasági adó csökkentését előidéző magatartást az adóévenkénti elkövetés ellenére is 1 rb. folytatólagosan elkövetett bűncselekménynek értékelte.

Az előbbieket alapján nem tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor a vádlottak bűnösségét az elkövetés idején hatályos büntető törvény 310. § (1) bekezdésébe ütköző 2. rb. adó- és társadalombiztosítási csalás büntetnének az értékhatárhoz igazodó minősített eseteiben állapította meg. E cselekmény tettesei a mindkét cégben tulajdonos az I. r. és - a 2. számú Kft tekintetében - a XIX. r. vádlottak voltak. A fiktív cégek vezetői ehhez képest bűnsegédi minőségben követték el a cselekményüket.

Ugyancsak helyes a járulékosnak tekinthető, azonban az ítélkezési gyakorlat szerint külön bűncselekményként is minősítendő, a Btk. 276. §-ába ütköző magánokirat-hamisítás vétségében a büntetőjogi felelősség megállapítása is. Az adócsalást ugyanis nem feltétlenül, nem kizárólagosan csakis közbizalom elleni bűncselekmény elkövetésével lehet megvalósítani, vagyis a magánokirat-hamisítás nem szükségképpen eszközcselekménye a pénzügyi bűncselekménynek. Tekintettel azonban arra, hogy az adócsalás rendbelisége az adónemekhez kötődött, nem indokolt a magánokirat-hamisításra vonatkozóan sem a halmazatot akként meghatározni, hogy az a gazdasági társaságokhoz és az adóévekhez is igazodjon - épp az előbb említett járulékos jelleg folytán. A másodfokú bíróság ezért valamennyi vádlott esetében az adónemekhez igazodóan 2-2 rendbelinek minősítette a folytatólagosan elkövetett közbizalom elleni bűncselekmény miatti büntetőjogi felelősségét a vádlottaknak.

Még ilyen változtatás sem volt indokolt a számvitel rendjének megsértése vétségének gazdasági társaságonkénti megállapítása (I. r., XIX. r. vádlottak), valamint a csődbüntett (V. r. vádlott) miatti büntetőjogi felelősségre vonás tekintetében. Az előbbi, gazdálkodási kötelezettségeket és gazdálkodás rendjét sértő bűncselekmények minősítése teljességgel törvényes volt.

A büntetés kiszabásánál az elsőfokú bíróság túlnyomórészt helytállóan sorolta fel és értékelte a bűnösségi körülményeket. Az enyhítő körülmények messzemenő figyelembe vételével szabta ki a fő- és mellékbüntetést I. r., IV. r. és V. r. vádlottakkal szemben, továbbá alkalmazott felfüggesztett szabadságvesztést VI. r. vádlott esetében. A Fővárosi Ítéltábla a büntetés enyhítéséért bejelentett jogorvoslatokat sem találta megalapozottnak.

Nincs törvényes ok a büntetés lényeges súlyosítására II. r. vádlott tekintetében, az ügyész fellebbezése nem alapos. E vádlottal szemben kiszabott büntetés tartama arányban áll cselekménye tárgyi súlyával, valamint a társaival szemben alkalmazott joghátránnyal, ezért az ítélet belső arányainak megbontása sem indokolt.

Eltúlzottnak értékelte ugyanakkor az elsőfokú bíróság által kiszabott fő- és mellékbüntetés mértékét a Fővárosi Ítéltábla a büntetlen előéletű XIX. r. vádlottal szemben. E vádlott és védője fellebbezése az enyhítésre irányulóan alapos, mert nem hagyható figyelmen kívül, hogy a történeti tényállásban megállapított tevőleges magatartása messze nem éri el I. r. vádlottét, a hatvanadik életévét betöltötte és büntetlen előéletű. Vele szemben olyan tartamú szabadságvesztés kiszabását tartotta indokoltnak a másodfokú bíróság, melyből akár nagyobb mértékű kedvezmény is biztosítható a javára; e mellett túlzott mértékű a vele szemben kiszabott 8 év közügyektől eltiltás is. A másodfokú bíróság ezért e vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztést 3 évre mérsékelte, egyben a Btk. 47. § (3) bekezdése alapján megállapította, hogy a büntetése fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható; a közügyektől eltiltás időtartamát pedig 3 évre enyhítette.

XIX. r. vádlott anyja neve helyesen xy. Az elsőfokú határozat ekkénti pontosítása a Be. 261. § (1) bekezdésén alapul.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy IV. r. vádlottal szemben a Berettyóújfalui Városi Bíróság 3.B.579/1999/9. számú ítéletével kiszabott 1 év 4 hónapi börtönbüntetés próbaideje 2006. év február hó 28. napjával telt el. Ezen időponthoz képest 2011. év február hó 28. napjával az öt éves elévülési idő is eltelt, mert ezt az időt a Fővárosi Bíróság 2010. év január hó 29. napján hozott nem jogerős ítélete nem szakította félbe. Kétségtelenül az elsőfokú ítélet meghozatalakor az elévülés nem következett be, ezért törvényes volt a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése, azonban a 4/2006. BJE határozat szerint ez nem minősül „az elévülést félbeszakító intézkedésnek... (mert) a kiszabott büntetés a végrehajtást elrendelő határozat jogerőre emelkedéséig nem tekinthető végrehajthatónak” (III/5.b. pont).

A jogegységi döntésben írtakra is figyelemmel a másodfokú bíróság mellőzte ezért IV. r. vádlottal szemben a börtönbüntetés végrehajtásának elrendelését.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az előbbi rendelkezések tekintetében, az ismertetett indokok alapján a Be. 372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta. A határozat egyéb, törvényes rendelkezéseit a Be. 371. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező IV. r. és VI. r. vádlottal kapcsolatban felmerült bűnügyi költséget a Be. 381. § (1) bekezdésére figyelemmel e vádlottak viselik.

A másodfokú bíróság felmentő rendelkezést egyik vádlottal szemben sem alkalmazott. A vádlottanként az elsőfokú ítéletben 6-8 rendbelinek megállapított magánokirat-hamisítás vétségét az eltérő minősítés eredményeként határozta meg két rendbelinek a Fővárosi Ítéltábla. A bűnösség szempontjából eltérő döntés hiányában a másodfokú bíróság ítélete ellen ezért másodfellebbezésnek a Be. 386 § (1) bekezdés c./ pontjában írtak nem teljesülése folytán nincs helye, mert nem került sor „az első fokon elítélt felmentésére, illetve a büntetőeljárás megszüntetésére. Az ügyben a Be. XV. fejezetében szabályozott harmadfokú eljárás kizárt.

B u d a p e s t, 2011. év október hó 19. napján

Dr. Nehrer Péter s.k. .	Hrabovszki Zoltán s.k.	Dr. Székely Ákos s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró

A Fővárosi Bíróság 9.B.92/2006/231. és a 250. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.137/2010/32. számú ítéletében írt változtatással a mai napon I. r., II. r., IV. r., V. r., VI. r. és XIX. r. vádlottak tekintetében jogerős és - a VI. r. vádlottra vonatkozó felfüggesztés kivételével - végrehajtható.

B u d a p e s t, 2011. év október hó 19. napján

Dr. Nehrer Péter s.k.
a tanács elnöke

*Kiadmány hitelül:
bírószági ügyintéző*

